

CEM DURAN UZUN

Anayasa teklifi neleri getiriyor, neleri kaldırıyor?

TBMM'de kabul edilerek Cumhurbaşkanınca onaylanan ve referanduma sunulan 6771 sayılı Anayasa değişikliği hakkındaki Kanun ile Türkiye'nin Anayasal sisteminde ve hukuk düzeninde önemli ve köklü değişiklikler yapılıyor. **Teklif on sekiz madde olmakla beraber Anayasanın yetmişe yakın maddesini etkilemekte, bazılarını tamamen kaldırmakta ve bazılarını az ya da çok değiştirmektedir.** Bu hükümlerin önemli bir kısmı hükümet sistemini değiştirerek parlamenter sistemden Cumhurbaşkanlığı sistemine geçiş amacına dönük olarak yasama ve yürütme organına ilişkin düzenlemeler içeriyor. Ancak teklifte bunların dışında başta yargı olmak üzere çok sayıda konunun yer aldığı ve yeni bazı kurumlar getirildiği gibi mevcut bazı kurumların da kaldırıldığı görülmektedir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

Teklif ile kaldırılanlar

- Yeni hükümet sistemi gereği Başbakanlık kaldırılıyor.
- TBMM'nin gensoru yetkisi Anayasadan çıkarılıyor.
- Bakanlar Kuruluna tanınan olağan dönem kanun hükmünde kararnamesi (KHK) çıkarma yetkisine, yeni getirilen Cumhurbaşkanlığı kararnamesi sebebiyle son veriliyor.
- Bakanlar Kurulunun çıkardığı tüzüklere yeni metinde yer verilmiyor ancak yönetmelikler Cumhurbaşkanının çıkaracağı şekilde korunuyor.
- Danıştay'ın, zaten uygulamada işlemeyen, kanun ve tüzükler hakkında görüş bildirme görevi kaldırılıyor.
- Cumhurbaşkanının partisi ile ilişkisinin kesileceği hükmü Anayasadan çıkarılıyor.
- Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemlere ve Yüksek Askeri Şura kararlarına tanınan yargı bağımsızlığı -yani yargı denetimi dışında tutulması- kaldırılıyor.
- Cumhurbaşkanının vatana ihanet hariç olmak üzere sahip olduğu cezai sorumsuzluğu kaldırılıyor ve işlediği iddia edilen suçlardan dolayı yargılanmasının önü açılıyor. Ayrıca Cumhurbaşkanının Yüce Divan'a gönderilmesi için TBMM'de gereken oy çoğunluğu 3/4'ten 2/3'e düşürülmek suretiyle Yüce Divan yolu kolaylaştırılıyor.
- Sert kuvvetler ayrılığı gereği yürütmenin Meclise kanun tasarısı sunma yetkisi kaldırılıyor.
- HSYK üyelerinin bir kısmının doğrudan hakim ve savcılar tarafından seçilmesi usulünden, FETÖ tecrübesi ve adliyelerde yaşanan kutuplaşmalar sebebiyle vazgeçiliyor.

- Sıkıyönetim kaldırılıyor ve Anayasada olağanüstü yönetim usulü olarak sadece OHAL'e yer veriliyor. Bunun temel gerekçesi Sıkıyönetimde kolluk yetkilerinin askeri makamlara verilmesi ile inisiyatifin orduya geçiyor olmasıdır.
- Askeri yargı, hem ilk derece mahkemeleri hem de yüksek yargısı ile (Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi) kaldırılıyor ve bunların görev alanına giren davalar adli yargıya devrediliyor.
- Jandarma Genel Komutanının, Milli Güvenlik Kurulu üyeliğine son veriliyor.

Teklif ile yeni gelenler

- Yeni hükümet sistemi gereği Cumhurbaşkanı yardımcılar atama yetkisi getiriliyor.
- Cumhurbaşkanı yürütme yetkisine ilişkin konularda kararname çıkarma yetkisi tanınıyor. Ancak kararname için Anayasada kanunla düzenleneceği belirtilen alanda çıkarılmama, çatışma durumunda kanunun geçerli olması, temel hakları düzenlememe gibi önemli sınırlamalar öngörülüyor.
- Cumhurbaşkanı ve TBMM seçimlerinin birlikte yapılması kuralı getiriliyor.
- Cumhurbaşkanı ve TBMM'ye karşılıklı olarak seçimlerini yenileme yetkisi tanınıyor. Buna göre bu iki kurumdan birisi seçimleri yenileme kararı alırsa her ikisi birden seçime gidecektir.
- Cumhurbaşkanı TBMM'ye geri gönderdiği kanunların tekrar kabulü için Mecliste üye tam sayısının salt çoğunluğu kuralı getiriliyor.
- Cumhurbaşkanı Meclise mesaj verme yetkisi tanınıyor.
- TBMM'ye, Hakimler ve Savcılar Kurulunun 13 üyesinden 7'sini seçme görevi veriliyor. TBMM bu yetkisini basit çoğunlukla değil en az 3/5 çoğunlukla kullanabilecektir. Bu çoğunluk sağlanamazsa üyeler kura yoluyla belirlenecektir.
- Anayasada yargının bağımsızlığı ilkesinin yanına tarafsızlığı ilkesi ekleniyor.
- Türk Silahlı Kuvvetleri, Devlet Denetleme Kurulu'nun denetimine açılıyor.

Yasal Uyarı: *Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.*

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

[Tüm Yazıları >](#)

- > **6 Soruda Anayasa Değişikliği (28.1.2017)**
- > **Anayasa teklifinin görüşme ve kabul süreci (14.1.2017)**
- > **Anayasal ve hukuksal bir yönetim usulü: OHAL (8.10.2016)**

SABAH

